

N-015001

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination
November - 2023
BA0CM501 : Compulsory English
(Text : A Book of Plays)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.
- (2) Figures to the right indicate full marks.
- (3) Mention clearly the option you attempt.

1 Write brief answers of any **seven** of the following : **14**

- (1) How does Lomov get into his first argument with Natalia?
- (2) Why does Lomov want to marry Natalia?
- (3) What role does Tschubukov play in Lomov and Natalia's quarrels?
- (4) How does the Mathematics Master trick Wasserkopf?
- (5) Why does principal get surprised when Wasserkopf demanded his fees back?
- (6) How did the teachers plan to outsmart Wasserkopf?
- (7) What are the sergeant and other policemen doing on the quay?
- (8) How is the sergeant made to recall the days of his youth?
- (9) Why does the sergeant want to catch the fugitive?

2 (a) Read the following passage and answer the following questions given below it : **10**

Today I Rabindranath Tagore complete eighty years of my life. As I look back on the vast stretch of years that lie behind me and see in clear perspective the history of my early development, I am struck by the changes that has taken place both in my own attitude and in the psychology of my countrymen - a change that carries within it a cause of profound tragedy. Our direct contact with the larger world

of men was linked up with the contemporary history of the English whom we came to know in those earlier days. It was mainly through their mighty literature that we formed our ideas with regard to these newcomers to our India Shores. In those days the type of learning that was served out to us was neither plentiful nor diverse, nor was the spirit of scientific enquiry very much in evidence. Thus, their scope being strictly limited, the educated of those days had recourse to English Literature and Language. Their days and nights were eloquent with the stately declamations of Burke, Macaulay's long - rolling sentences, discussion centered Shakespeare's drama and Byron's poetry and above all upon the large-hearted liberalism of the 19th century English politics. This belief was so firmly rooted in the sentiments of our leaders as to led them to hope that the victor would of his own grace pave the path of freedom for the vanquished. This belief was based upon the fact that England at the time provided a shelter for the honour of their people were accorded unreserved welcome at the hands of the English. I was impressed by this evidence of liberal humanity in the character of the English and thus I was led to set them on the pedestal of my highest respect. This generosity in their national character had not yet been vitiated by imperialist pride. About this time, as a boy in England, I had the opportunity of listening to the speeches of John Bright. The large hearted, radical, liberalism speech had made so deep impression on my mind that something of it these days of graceless disillusionment.

- (1) What helped the Indians to conceive of a notion of the Englishmen?
- (2) Which belief did firmly root in the leaders?
- (3) According to Rabindranath Tagore which source was there for learning?
- (4) By whom Tagore was impressed as a boy?
- (5) Which gesture of Englishmen led Tagore to highest respect?

- (b) Match the words given in Column A with their meaning in Column B : 4

A

- (1) Nitwit
- (2) Quay
- (3) Swamp
- (4) Heller

B

- (a) Hungarian Currency
- (b) A Stupid Person
- (c) Where the ships land
- (d) Marshland

- 3 (a) Fill in the blanks by choosing the appropriate conditionals given at the end of each sentence : 7

- (1) If it _____ tomorrow, I will not travel.
(will rain / rains)
- (2) If I _____ you, I would do that. (was / were)
- (3) If you _____ harder, you would have passed your exam.
(had worked / works)
- (4) If he runs, he _____ the train. (will catch / catches)
- (5) If she _____ sick, she wouldn't have come to college.
(had / had been)
- (6) If Prachi _____ sincere, she will succeed. (is / was)
- (7) If you heat water to 100 degrees, it _____.
(boiled / boils)

- (b) Translate the following sentences from English to Gujarati or Hindi : 7

- (1) No, you are mistaken, my dear Natalia Stepanova, they belong to me.
- (2) Your dear father is gambler and glutton.
- (3) What nonsense! The meadow belongs to us not yours.
- (4) Let me fail as quickly as possible, and give me my money.
- (5) I don't think so. He has a beard.
- (6) I'm a poor ballad singer, your honour. I thought to sell some of these ballads to the sailors.
- (7) Come back from those steps; no one has leave to pass down them tonight.

- 4 (a) Write a letter to your friend's brother to give him consolation because he failed in class 12th. 8

OR

- (a) Write a letter to the Chief Officer of your Nagarpalika complaining about the lack of cleanliness in your area. 8

- (b) 1. Give synonyms : (any **three**) 3
close, easy, admire, nation
2. Give antonyms: (any **three**) 3
brief, active, beautiful, legal

5 Choose the correct options: 14

- (1) Which character is not in the play "A Marriage Proposal"?
(A) Natalia (B) Principal (C) Lomov
- (2) What is the meaning of the word Gaol?
(A) Aim (B) Prison (C) Workshop
- (3) Who wanted his fees back in the play named "Refund"?
(A) Wasserkopf (B) Teacher (C) Rechar
- (4) Queer means _____
(A) thief (B) strange (C) push
- (5) Who sang ballad in the play "The Rising of the Moon"?
(A) Sergeant (B) Policeman (C) Walsh
- (6) _____ outsmarts Wasserkopf from demanding his fees.
(A) Mathematics Teacher
(B) History Teacher
(C) Geography Teacher
- (7) If you heat ice it _____
(A) melts (B) will melt (C) is melting
- (8) Siesta means _____
(A) Midday rest (B) Sleep (C) Night
- (9) Synonym of "Price" _____
(A) Value (B) Reward (C) Trophy
- (10) The reason of Lomov and Natalia's second quarrel was the
(A) Ownership of meadows
(B) Poverty of Lomov
(C) Superiority of dogs
- (11) If I had studied harder, I
(A) will pass
(B) will have passed
(C) would have passed
- (12) The sergeant at the end of "The Rising of The Moon"
(A) kills the fugitive
(B) arrest him
(C) allows him to escape
- (13) Give the synonyms of the word "enormous".
(A) Huge (B) Tiny (C) Small
- (14) Refund is set in a _____
(A) College (B) High School (C) Factory

N-015048

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2023

BA00C501 : Sanskrit - Sagna Prakranam

(Siddhant Kaumuditi) Chapartpajjarikastotr)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- પ્રશ્નપત્રના બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
- પ્રશ્નની જમણી બાજુ આપવામાં આવેલા અંક ગુણ દર્શાવે છે.

1 (અ) સૂત્રો સમજાવો. (કોઈપણ બે) [06]

- (1) આદિરન્ત્યેન સહેતા । (૧-૧-૭૧)
- (2) તુલ્યાસ્યપ્રયત્નં સવર્ણમ્ । (૧-૧-૯)
- (3) ઉપદેશેઽજનુનાસિક ઇત્ । (૧-૩-૨)
- (4) પૂર્વત્રાસિદ્ધમ્ । (૮-૨-૧)

(બ) ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે) [08]

- (1) મુનિત્રયમ્
- (2) માહૈશ્વરસૂત્રાણિ
- (3) ઉદાત્ત-અનુદાત્ત-સ્વરિત
- (4) ઇત્ સંજ્ઞા

2 (અ) સૂત્રો સમજાવો. (કોઈપણ બે) [06]

- (1) પરઃ સન્નિકર્ષઃ સંહિતા । (૧-૪-૧૦૯)
- (2) વિરામોઽવસાનમ્ । (૧-૪-૧૧૦)
- (3) હલોઽનન્તરાઃ સંયોગઃ । (૧-૧-૭)
- (4) ભૂવાદયો ધાતવઃ । (૧-૩-૧)

(બ) ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે) [08]

- (1) અનુવૃત્તિ
- (2) 'ગુણ' સંજ્ઞા
- (3) 'સવર્ણ' સંજ્ઞા
- (4) ઉપસર્ગ

N-015048]

1

[Contd...

3 (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોકનો સસંદર્ભ અનુવાદ કરો.

[06]

(1) વયસિ ગતે કઃ કામવિકારઃ શુષ્કે નીરે કઃ કાસારઃ ।
ક્ષીણે વિતે કઃ પરિવારો જ્ઞાતે તત્ત્વે કઃ સંસારઃ ॥

(2) ભજ ગોવિન્દં ભજ ગોવિન્દં ભજ ગોવિન્દં મૂઢમતે ।
સંપ્રાપ્તે સંનિહિતે ન હિ ન હિ રક્ષતિ ડુકૃયકરણે ॥

(3) કુરુતે ગઙ્ગાસાગરગમનં વ્રતપરિપાલનમથવા દાનમ્ ।
જ્ઞાનવિહીનઃ સર્વમનેન મુક્તિં ન ભજતિ જન્મશતેન ॥

(4) પુનરપિ જનનં પુનરપિ મરણં પુનરપિ જનનીજઠરે શયનં ।
ઐહ સંસારે બહુદુસ્તારે કૃપયાઽપારે પાહિ મુરારે ॥

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ટૂંકનોંધ લખો.

[08]

(1) શંકરાચાર્યનું જીવન

(2) મોહનાશ અને તૃષ્ણાત્યાગ

(3) સૌંદર્યની અનિત્યતા

(4) સ્તોત્રપાઠનું ફળ

4 : સ્તોત્રકાવ્યના લક્ષણો આપી ચર્પટપંજરિકા નું સ્તોત્રકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.

[14]

અથવા

‘ચર્પટપંજરિકા’ ના આધારે માનવજીવનના વિશિષ્ટ લક્ષ્યો વર્ણવો.

5 (અ) : યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો.

[08]

(1) હલ્ પ્રત્યાહારમાં કયા વર્ણોનો સમાવેશ થાય છે ?

(અ) સ્વરો

(બ) વ્યંજનો

(ક) અનુનાસિકો

(2) ‘વૈયાકરણસિદ્ધાંતકૌમુદી’ ના રચયિતાનું નામ જણાવો.

(અ) ભદ્રેશ્વ દીક્ષિત

(બ) પાણિનિ

(ક) કાત્યાયન

(3) નીચેનામાંથી કયો વર્ણ દન્ત્ય છે ?

(અ) ડ

(બ) ભ

(ક) ફ

- (4) 'માહેશ્વરસૂત્રો' ને બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
 (અ) શિવસૂત્રો (બ) યોગસૂત્રો (ક) ન્યાયસૂત્રો
- (5) શંકરાચાર્ય કયા સિદ્ધાંતને સ્વીકારે છે ?
 (અ) કેવલાદ્વૈતવાદ (બ) દ્વૈતવાદ (ક) દ્વૈતાદ્વૈતવાદ
- (6) શંકરાચાર્યની દૃષ્ટિએ આ સંસાર _____ છે.
 (અ) મજાનો (બ) અસાર (ક) સસાર
- (7) શંકરાચાર્ય પ્રતિદિન કોને ભજવા ઉપદેશ આપે છે ?
 (અ) ગુરુ (બ) રામ (ક) ગોવિંદ
- (8) જ્ઞાનવિહીનઃ સર્વમતેન _____ ન ભજતિ જન્મશતેન ।
 (અ) શક્તિમ્ (બ) ભક્તિમ્ (ક) મુક્તિં

(બ) : યોગ્ય જોડકા જોડો.

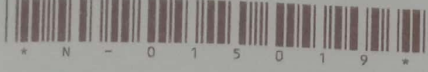
[06]

'અ'

1. સૂત્રપ્રકારાણિ
2. કૌમુદી યદિ આયાતિ
3. લૃતુલસાનાં
4. બાહ્યપ્રયત્નાઃ
5. વૃદ્ધો યાતિ ગૃહીત્વા દણ્ડં
6. જ્ઞાતે તત્ત્વે

'બ'

વૃથા ભાષ્યે પરિશ્રમઃ
 કઃ સંસારઃ
 ષડ્વિધાનિ
 તદપિ ન મુચ્ચત્યાશા પિણ્ડમ્
 દન્તાઃ
 એકાદશધાઃ

N-015019

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November - 2023

BA00C501 : Gujarati

(Arvachin Gujarati Sahityano Itihas Bhag-1)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 સુધારક યુગનાં ઘડતર પરિબળોનો વિગતે પરિચય કરાવી સાહિત્યક્ષેત્રે થયેલા નવપ્રસ્થાનો જણાવો. 14

અથવા

- 1 ટૂંકનોંધ લખો : (બંને) 14
(1) ગદ્ય ક્ષેત્રે - નર્મદનું પ્રદાન
(2) નાટ્ય ક્ષેત્રે - દલપતરામનું યોગદાન

- 2 સાક્ષરયુગને ઘડનારાં સામાજિક, રાજકીય, સાંસ્કૃતિક પરિબળોનો ખ્યાલ આપી, સાહિત્યક્ષેત્રે થયેલા નવપ્રસ્થાનો દર્શાવો. 14

અથવા

- 2 ગોવર્ધનરામ ત્રિપાઠી અથવા બળવંતરાય ઠાકોરના સાહિત્ય સર્જનને તપાસો. 14
3 ગાંધીયુગના સાહિત્યને પ્રેરનારાં પરિબળો જણાવી, આ યુગમાં સાહિત્ય ક્ષેત્રે થયેલાં નવપ્રસ્થાનોની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

- 3 ધૂમકેતુ અથવા ઝવેરચંદ મેઘાણીના સાહિત્ય સર્જનને તપાસો. 14
4 નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે કૃતિઓની સમીક્ષા કરો: 14
(1) મિથ્યાભિમાન
(2) કુસુમમાળા
(3) પૂર્વાલાપ
(4) દક્ષિણાયાન.

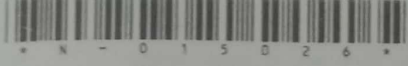
N-015019]

1

[Contd...

- (1) સુધારક યુગની સમયસીમા _____ છે.
 (અ) ઈ.સ. 1850થી ઈ.સ. 1885 (બ) ઈ.સ. 1885થી ઈ.સ. 1895
 (ક) ઈ.સ. 1885થી ઈ.સ. 1915 (ડ) ઈ.સ. 1915થી ઈ.સ. 1950
- (2) 'સત્યપ્રકાશ' સાપ્તાહિકના પ્રકાશકનું નામ _____ છે.
 (અ) નવલરામ (બ) નર્મદ
 (ક) કરસનદાસ મૂળજી (ડ) ફાબર્સ સાહેબ
- (3) 'ભૂત નિબંધ'ના સર્જક _____ છે.
 (અ) નર્મદ (બ) દલપતરામ
 (ક) નવલરામ (ડ) મહિપતરામ
- (4) ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રથમ વિવેચક _____ છે.
 (અ) મહિપતરામ (બ) દલપતરામ
 (ક) નવલરામ (ડ) કેશવહર્ષદ ધ્રુવ
- (5) નીચેનામાંથી _____ સાહિત્યિક સામયિક છે.
 (અ) અભિયાન (બ) ચિત્રલેખા
 (ક) ચિત્રલોક (ડ) બુદ્ધિપ્રકાશ
- (6) સાક્ષરયુગના સાહિત્યની સમયસીમા _____ છે.
 (અ) ઈ.સ. 1785થી ઈ.સ. 1815 (બ) ઈ.સ. 1885થી ઈ.સ. 1915
 (ક) ઈ.સ. 1915થી ઈ.સ. 1950 (ડ) ઈ.સ. 1950થી ઈ.સ. 1985
- (7) સાક્ષર યુગ બીજા _____ નામથી ઓળખાય છે.
 (અ) સુધારાનોયુગ (બ) પંડિતયુગ
 (ક) ગાંધીયુગ (ડ) સૌંદર્યયુગ
- (8) સાક્ષરયુગના સર્જકો _____ ભાષાશૈલી પ્રયોજે છે.
 (અ) સરળ (બ) ભારેખમ
 (ક) હળવી (ડ) તળપદી
- (9) 'કલાપી'નું મૂળ નામ _____ છે.
 (અ) સૂરસિંહજી તપ્તસિંહ ગોહેલ (બ) મણિશંકર રત્નજી ભટ્ટ
 (ક) ત્રિભુવનદાસ લુહાર (ડ) બાલાશંકર કંથારિયા

- (10) ગુજરાતી ગઝલના પ્રણેતા _____ છે.
- (અ) બાલાશંકર કંથારિયા (બ) કાન્ત
(ક) કલાપી (ડ) મણિલાલ દ્વિવેદી
- (11) ગુજરાતીની હાસ્યરસની પ્રથમ નવલકથા _____ છે.
- (અ) અમે બધાં (બ) ભદ્રંભદ્ર
(ક) નગદ નારાયણ (ડ) ત્રણ પગલાં આકાશમાં
- (12) જ્યોતિન્દ્ર દવે અને ધનસુખલાલ મહેતાની સંયુક્ત રીતે લખાયેલી નવલકથા _____ છે.
- (અ) રંગતરંગ (બ) અમે બધાં
(ક) ગગનનાં લગન (ડ) ભાદર તારા વહેતાં પાણી
- (13) ગાંધીયુગના બે પ્રમુખ સર્જકોના નામ _____ છે.
- (અ) નર્મદ - દલપતરામ (બ) ઉમાશંકર જોશી - સુંદરમૂ
(ક) કાન્ત - કલાપી (ડ) રાજેન્દ્ર શાહ - નિરંજન ભગત
- (14) ગાંધીજીની આત્મકથાનું નામ _____ છે.
- (અ) મારી હકીકત (બ) સ્મરણયાત્રા
(ક) સત્યના પ્રયોગો (ડ) અડધે રસ્તે

N-015026

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November – 2023

BA00C501 : Hindi

(Bhartiya Kavyashastra)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 काव्य की परिभाषा देते हुए काव्य के स्वरूप पर प्रकाश डालिए। 14
अथवा
- 1 काव्य प्रयोजनों की सविस्तार चर्चा कीजिए। 14
- 2 लक्षणा शब्द-शक्ति की परिभाषा देकर उसके भेदोपभेदों की उदाहरण सहित चर्चा कीजिए। 14
अथवा
- 2 व्यंजना शब्द-शक्ति की व्याख्या देते हुए उसके भेदोपभेदों की उदाहरण चर्चा कीजिए। 14
- 3 रस की परिभाषा देते हुए रस के अंगों का परिचय दीजिए। 14
अथवा
- 3 शृंगार एवं वीर रस का उदाहरण सहित परिचय दीजिए। 14
- 4 निम्नलिखित (अ) अलंकारों और (ब) छन्दों का उदाहरण सहित परिचय दीजिए : 14
(अ) अनुप्रास और यमक।
अथवा
(अ) उपमा और रूपक।
(ब) दोहा और चौपाई।
अथवा
(ब) शिखरिणी और मन्दाक्रान्ता।

N-015026]

1

[Contd...

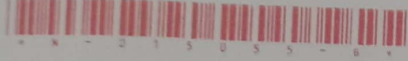
5 सूचनानुसार कीजिए :

(अ) निम्नलिखित विधानों की सही (✓) या गलत (×) की पहचान संकेत से बताइए :

- (1) 'काव्य-प्रकाश' आ. मम्मट का काव्यशास्त्रीय ग्रन्थ है।
- (2) 'काव्य शोभायाः कर्तारो धर्मा गुणाः' आ. भामह ने कहा है।
- (3) 'अभिधा' शब्द का शाब्दिक अर्थ होता है - 'नाम'।
- (4) व्यंजना शब्द-शक्ति के प्रमुख आठ भेद हैं।
- (5) संचारीभावों को व्यभिचारी भाव भी कहते हैं।
- (6) वीररस का स्थायीभाव उत्साह है।
- (7) 'श्लेष' शब्द का अर्थ होता है - 'चिपका हुआ'।

(ब) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए :

- (1) 'शब्दार्थौ सहितौ काव्यं' - प्रस्तुत काव्य लक्षण _____ का है।
(आ. मम्मट, आ. भामह, आ. विश्वनाथ)
- (2) किसी काव्य रचना को पढ या सुनकर चित्त आनन्द से द्रवित हो जाय उसे _____ गुण से युक्त माना जाता है।
(ओज, प्रसाद, माधुर्य)
- (3) _____ शब्द-शक्ति में साक्षात् सांकेतिक अर्थ ग्रहण किया जाता है।
(अभिधा, लक्षणा, व्यंजना)
- (4) 'कान्तासम्मित' उपदेश _____ का काव्य प्रयोजन है।
(आ. भरतमुनि, आ. भामह, आ. मम्मट)
- (5) अनुभाव के _____ प्रकार हैं।
(तीन, चार, पाँच)
- (6) _____ को रसरज कहा गया है।
(वीररस, श्रृंगाररस, करुणरस)
- (7) दोहा छन्द का उल्टा _____ छन्द है।
(सोरठा, चौपाई, कवित्त)

N-015055-G

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2023

BA00C501 : Sociology
(Social Research Method)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (1) જમણી બાજુના અંક ગુણ બતાવે છે.

(2) આંકડાશાસ્ત્રીય ગણતરીમાં સાદા ગણનચંત્રનો ઉપયોગ કરી શકશે.

1. નિદર્શનો અર્થ આપી, નિદર્શનનાં લક્ષણો વર્ણવો. 14

અથવા

બિન-સંભાવનાત્મક નિદર્શનનો અર્થ અને પ્રકારો સમજાવો.

2. નિરીક્ષણનો અર્થ આપી, નિરીક્ષણના પ્રકારો વર્ણવો. 14

અથવા

મુલાકાત પદ્ધતિનો અર્થ અને તેના લક્ષણો સમજાવો.

3. પ્રસ્નાવલી એટલે શું ? પ્રસ્નાવલી પદ્ધતિનાં લક્ષણો અને મહત્વ સમજાવો. 14

અથવા

પ્રસ્નાવલી પદ્ધતિનો અર્થ અને ઉપયોગિતા સમજાવો.

4. (અ) આંકડાશાસ્ત્રના હેતુ. 14

(બ) સામાજિક સંશોધનમાં આંકડાશાસ્ત્રનું મહત્વ.

અથવા

(અ) નીચે આપેલા પ્રાપ્તાંકો પરથી સાદું અને સંચયી આવૃત્તિ વિતરણ તૈયાર કરો. વર્ગ લંબાઈ 3 રાખો. એક વર્ગ 16-18

8	13	15	22	15	23
11	22	21	20	17	18
10	13	23	20	18	17
9	17	25	21	19	16
7	14	16	13	19	15

(બ) નીચેની માહિતી પરથી મધ્યક શોધો.

વર્ગ	આવૃત્તિ
51-55	05
56-60	12
61-65	16
66-70	30
71-75	20
76-80	08
81-85	07
86-90	02

N=100

7

5. (અ) ખાલી જગ્યા પૂરો.

1. સમષ્ટિમાં સમાવિષ્ટ થતા બધાં એકમોને પોતાના અભ્યાસમાં આવરી લે ત્યારે તેને કહેવામાં આવે છે.
(પૂર્ણ ગણતરી, નિદર્શન, નિરીક્ષણ)
2. સમષ્ટિની યાદીમાંથી અમુક નિશ્ચિત ક્રમને અંતરે નિદર્શ માટે એકમોની પસંદગી કરવાની રીતને કહેવામાં આવે છે.
(સાદું નિદર્શન, પદ્ધતિસરનું નિદર્શન, સ્તરિત નિદર્શન)
3. એ જ્ઞાને જ્ઞાનેન્દ્રિયો દ્વારા થતો પ્રત્યક્ષ અનુભવ છે.
(નિદર્શન, મધ્યસ્થ, નિરીક્ષણ)
4. નિરીક્ષણમાં સંશોધક અભ્યાસ હેઠળના જૂથનું સભ્યપદ ધારણ કરે છે.
(સહભાગી, અસહભાગી, નિરીક્ષણ)
5. એ સંશોધન-સમસ્યાના અનુસંધાનમાં પહેલેથી રચેલ કમબંધ પ્રશ્નોનું પત્રક છે.
(સંખ્યાત્મક માહિતી, અનુસૂચિ, ગૌણ માહિતી)
6. પૂર્વચકાસણીના આધારે પ્રશ્નાવલીની સમાલોચના કરવી અને તેની ખામીઓ દૂર કરવી તેને કહેવામાં આવે છે.
(છષ્ટ કદ, સંદર્ભ માળખું, સંપાદન)
7. માં વર્ગની ઉચ્ચ હદ જેટલા પ્રાપ્તાંકને અનુગામી વર્ગમાં દર્શાવવામાં આવે છે.
(નિવારક પદ્ધતિ, અનિવારક પદ્ધતિ, ખંડિત પદ્ધતિ)

(બ) જોડકા જોડો.

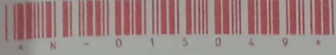
7

અ

1. બિન સંભાવના નિદર્શન
2. નિદર્શનની લક્ષણિકતા
3. મુલાકાત માર્ગદર્શિકા
4. નિરીક્ષણના ઘટકો
5. પ્રભાવલીની ઉપયોગિતા
6. સંખ્યાત્મક માહિતી
7. બહુલક

બ

1. સૌથી મોટી આવૃત્તિનો પ્રાપ્તાંક
2. વસ્તી અને ગરીબીના આંકડાઓ
3. સગવડભરી પદ્ધતિ
4. સંવેદન, ધ્યાન, પ્રત્યક્ષીકરણ
5. મુદ્દાઓની યાદી
6. સમષ્ટિનું પ્રતિનિધિત્વ
7. આકસ્મિક નિદર્શન

N-015049

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2023

BA00C502 : Sanskrit
(Shrimad Bhagavad Gita)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

प्रश्न -१.अ. नीचेनामांथी गमे ऐक श्लोक विस्तारथी समजावो. (04)

१. धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।

मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत संजय ॥

२. अशोच्यानन्वशोचत्वं प्रजावादांश्च भाषसे ।

गतासूनगतासूंश्च नानुशोचन्ति पण्डिताः ॥

प्रश्न -१.ब. नीचेनामांथी गमे बे पर ट्रेकनोध लभो. (10)

१. अर्जुनविषादः ।

२. आत्मनः अमरत्वम् ।

३. स्थितप्रज्ञस्य लक्षणानि ।

४. यज्ञचक्रः ।

प्रश्न - २.अ. नीचेनामांथी गमे ऐक श्लोक विस्तारथी समजावो. (04)

१. श्रेयान्स्वधर्मो विगुणः परधर्मात्सनुष्ठितात् ।

स्वधर्मे निधनं श्रेयः परधर्मो भयावहः ॥

२. हतो वा प्राप्यससि स्वर्गं जित्वावा भोक्ष्यसे महीम् ।

तस्मादुत्तिष्ठ कौन्तेय युध्दाय कृतनिश्चयः ॥

प्रश्न -२.ब. ट्रेकनोध लभो. (गमे ते बे) (10)

१. अवतारवाद.

२. कर्म-अकर्म-विकर्म.

३. अधिदैव.

४. शुक्ल-कृष्ण गति.

प्रश्न-३.अ. नीचेनामांथी गमे ऐक श्लोक विस्तारथी समजावो. (04)

१. यज्ञशिष्टाशिनः सन्तो मुच्यन्ते सर्वकिल्बिषैः ।

भुञ्जते ते त्वघं पापा ये पचन्त्यात्मकारणात् ॥

२. यो मां पश्यति सर्वत्र सर्वं च मयि पश्यति ।

तस्याहं न प्रणश्यामि स च मे न प्रणश्यति ॥

પ્રશ્ન - ૩.બ. " રાજવિદ્યારાજગુહ્યયોગ" અધ્યાય- ૯નો સાર આપો.

અથવા

" જ્ઞાન વિજ્ઞાનયોગ" - અધ્યાય -૭નો સાર આપો.

પ્રશ્ન -૪. "શ્રીમદ્ભગવદગીતા - એ માનવજીવનના ઉપદેશનું તત્ત્વજ્ઞાન છે. - સમજાવો.

અથવા

ગીતા અને મહાભારતનો પારસ્પરિક સંબંધ સમજાવો.

પ્રશ્ન -૫.અ. નીચેના પ્રશ્નોનો યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો.

૧. અર્જુનના શંખનું નામ શું હતું ?

(અ) દેવદત્ત (બ) પાંચજન્ય (ક) અનંતવિજય

૨. યજ્ઞના પ્રકારો કેટલાં છે ?

(અ) ૧૨ (બ) ૫ (ક) ૧૦

૩. ક્રોધથી શું ઉત્પન્ન થાય છે ?

(અ)મોહ (બ)આસક્તિ (ક)બુદ્ધિનાશ.

૪. સંજય યુધ્ધની વિગત કોને કહે છે ?

(અ)દુર્યોધન (બ) ધૃતરાષ્ટ્ર (ક)અર્જુન.

૫. ગીતાજીમાં કુલ કેટલાં શ્લોકો છે ?

(અ) ૫૮૫ (બ) ૭૦૦ (ક) ૬૯૫ .

૬. ભગવાને અર્જુન પહેલા આ તત્ત્વજ્ઞાન કોણે કહ્યું હતું ?

(અ) ચંદ્રને (બ) સૂર્યને (ક) નારદને.

૭. ગીતાજીના શ્લોકોની રચના મુખ્યત્વે કયા છંદમાં છે ?

(અ) ત્રિષ્ટુપ (બ) તોટક (ક) અનુષ્ટુપ.

૮. ગીતાના પાંચમા અધ્યાયનું નામ શું છે ?

(અ) કર્મયોગ (બ)ધ્યાનયોગ (ક) કર્મસંન્યાસયોગ

પ્રશ્ન - ૫.બ. જોડકાં જોડો.

૧. આતતાથી - જનક રાજા.

૨. ભીમ - સ્થિતપ્રજ્ઞ.

૩. યજ્ઞથી - પાંડવ સેનાપતિ

૪. રજસ - પર્જન્ય પ્રાપ્તિ

૫. કાયબો. - કૌરવો.

૬. લોકસંગ્રહ - પ્રકૃતિ- ગુણ

N-015020

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November – 2023

BA00C502 : Gujarati

(Bhasha Vignan ane Gujarati Bhasha no Parichaya)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 ભાષા વૈજ્ઞાનિકોએ આપેલી ભાષાની વ્યાખ્યાઓ જણાવી તેમાંથી પ્રગટ થતાં ભાષાનાં લક્ષણો વર્ણવો. 14
- અથવા
- 1 ટૂંકનોંધ લખો : (બંને) 14
- (1) ભાષાનું માનવવ્યવહારમાં સ્થાન
- (2) ભાષાના સામાજિક, સાંસ્કૃતિક, પ્રાસંગિક સ્વરૂપભેદો
- 2 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) 14
- (1) ભાષા વ્યવસ્થાનાં વિવિધ સ્તરો
- (2) ઉચ્ચારણ પ્રક્રિયામાં નાદતંત્રીઓ, જીભ, પડજીભનું કાર્ય
- (3) માન્ય ગુજરાતીના સ્વરો
- (4) ભાષાની પરિવર્તનશીલતા
- 3 માન્ય ભાષા અને બોલી વચ્ચેનો તફાવત સમજાવી, ચરોતરી બોલીની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો. 14
- અથવા
- 3 ટૂંકનોંધ લખો : (બંને) 14
- (1) પટ્ટણી બોલીની ઉચ્ચારણ અને વ્યાકરણવિષયક લાક્ષણિકતાઓ
- (2) સુરતી બોલીની ઉચ્ચારણ અને વ્યાકરણવિષયક લાક્ષણિકતાઓ
- 4 અપભ્રંશથી અર્વાચીન ગુજરાતીની વિકાસરેખાના વિવિધ તબક્કાઓ વર્ણવો. 14
- અથવા
- 4 ટૂંકનોંધ લખો : (બંને) 14
- (1) ભારતનાં ભાષાકુળો
- (2) અ-ઈ અને અ-ઉનું પરિવર્તન

- 5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો :
- (1) ભાષા એ _____ પદ્ધતિ છે. (સાહજિક, કુદરતી, બિનસાહજિક, નૈસર્ગિક)
 - (2) ભાષાના સંકેતો મુખ્યત્વે _____ પ્રકારના છે.
(વાચ્ય, શ્રાવ્ય, વાચ્ય-શ્રાવ્ય, દૃશ્ય)
 - (3) અર્થ ધરાવતા નાનામાં નાના એકમને _____ કહે છે.
(વ્યંજન, અક્ષર, ઘટક, રૂપઘટક)
 - (4) ગુજરાતની _____ બોલીમાં બહુવચનનો 'ઉ' પ્રત્યય લગાડવાનું વલણ જોવા મળે છે. (પટ્ટણી, ચરોતરી, સુરતી, સૌરાષ્ટ્રી)
 - (5) કોલેજના વિદ્યાર્થીઓમાં મજાક-મશ્કરી માટે પ્રયોજાતા ભાષાભેદને ભાષાશાસ્ત્રમાં _____ કહે છે. (પ્રાદેશિક બોલી, ગુપ્ત બોલી, સ્લેંગ, ધંધાદારી બોલી)
 - (6) વ્યંજનને બેવડાવવાનું વલણ _____ બોલીમાં જોવા મળે છે.
(પટ્ટણી, ચરોતરી, સુરતી, સૌરાષ્ટ્રી)
 - (7) નાદતંત્રી કંપન અનુભવે ત્યારે _____ ધ્વનિઓ મળે છે.
(ઘોષ, અઘોષ, મર્મર, મહાપ્રાણ)
 - (8) ઉચ્ચારણ સમયે નાસિકા વિવરમાંથી હવા પસાર થાય ત્યારે _____ ધ્વનિઓ નિર્માણ પામે છે. (સંઘર્ષી, પ્રકંપી, અનુનાસિક, નિરનુનાસિક)
 - (9) નીચેનામાંથી _____ ધ્વનિઓ કંઠ્ય છે.
(ક-ખ-ગ, ચ-છ-જ, ટ-ઠ-ડ, પ-ફ-બ)
 - (10) ભાષાકુળનો અભ્યાસ કરનાર પ્રથમ ભાષાવૈજ્ઞાનિક _____ હતો.
(સ્ટર્ટિવન્ટ, સેપિર, વિલિયમ જોન્સ, રોબર્ટ હોલ)
 - (11) ભારતીય આર્યભાષાનો જૂનામાં જૂનો નમૂનો _____ ગ્રંથમાં મળે છે.
(ઋગ્વેદ, મહાભારત, રામાયણ, ઉપનિષદ)
 - (12) સંસ્કૃત ભાષામાંથી સીધું પરિવર્તન પામી _____ ભાષા ઉદ્ભવી.
(વૈદિક સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, અપભ્રંશ, ગુજરાતી)
 - (13) 'ગુજરાતી ભાષા' એવો શબ્દપ્રયોગ પ્રેમાનંદ તેના _____ આખ્યાનમાં કરે છે. (નળાખ્યાન, દશમસ્કંધ, સુદામાચરિત્ર, અભિમન્યુ આખ્યાન)
 - (14) પ્રાચીન ગુજરાતી ભાષાને ઉમાશંકર જોશી _____ નામથી ઓળખાવે છે.
(ગૌર્જર અપભ્રંશ, પ્રાચીન ગુજરાતી, મારુ-ગુર્જર, જૂની ગુજરાતી)

N-015027

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November – 2023

BA00C502 : Hindi

(Hindi Bhasha Aur Lipi)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- सूचना : (1) सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।
(2) प्रश्नपत्र की दाहिनी ओर अंक लिखे हुए हैं।

- 1 भाषा की परिभाषा और स्वरूप को स्पष्ट करते हुए उसकी विशेषताएँ लिखिए। 14
अथवा
1 भारोपीय परिवार की विशेषताएँ लिखिए। 14
2 आधुनिक भारतीय आर्य भाषाओं का संक्षेप में परिचय दीजिए। 14
अथवा
2 हिन्दी की उपभाषाएँ और बोलियों की चर्चा कीजिए। 14
3 खड़ीबोली के विकास को समझाइए। 14
अथवा
3 हिन्दी के शब्दसमूह का सविस्तार परिचय दीजिए। 14
4 टिप्पणी लिखिए : (किन्हीं दो) 14
(अ) देवनागरी लिपि का विकास
(ब) हिन्दी वर्तनी के नियम
(क) द्रविड परिवार
(ड) देवनागरी लिपि की वैज्ञानिकता

N-015027]

1

[Contd...

5 सूचनानुसार कीजिए :

14

(अ) निम्नलिखित विधान सही (✓) हैं या गलत (×) बताइए :

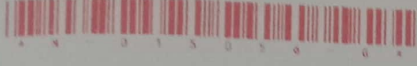
- (1) भाषा विचार विनिमय का अमूर्त माध्यम है।
- (2) भारोपीय परिवार में दस भाषा समुदाय हैं।
- (3) रामायण, महाभारत वैदिक संस्कृत की रचनाएँ हैं।
- (4) 'कुटिल' लिपि सर्वाधिक प्राचीन लिपि है।
- (5) पंजाबी भाषा की लिपि गुरुमुखी लिपि है।

(आ) सही जोड़े मिलाइए :

(क)	(ख)
(1) लैटिन	(1) राजस्थानी
(2) शौरसेनी अपभ्रंश	(2) लिपि
(3) हिन्दुस्तानी	(3) केन्तुम् शाखा
(4) मेवाती	(4) पश्चिमी हिन्दी
(5) खरोष्ठी	(5) हिन्दी, उर्दू का मिश्रित रूप

(इ) रिक्त स्थान की पूर्ति कीजिए :

- (1) भाषा _____ संपत्ति नहीं है।
(सामाजिक, अर्जित, पैतृक)
- (2) हिन्दी के शब्द भण्डार में ऑफिस, स्टेशन, टेबल, ट्रेन आदि शब्द _____ भाषा से आये हैं।
(तुर्की, पुर्तगाली, अंग्रेजी)
- (3) हिन्दी की _____ उपभाषाएँ हैं।
(5, 3, 2)
- (4) 'मलयालम' भाषा भारत के _____ राज्य की भाषा है।
(आसाम, केरल, तमिलनाडु)

N-015056-G

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2023

BA00C502 : Sociology

(Sociological Thinkers)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્ન ફરજિયાત છે.

(2) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

1 ઓગસ્ટ કોમ્પ્ટનો પ્રત્યક્ષવાદ સવિસ્તાર સમજાવો. 14

અથવા

1 ઓગસ્ટ કોમ્પ્ટનો સામાજિક પુનઃનિર્માણ યોજના સમજાવો.

2 ઈમાઈલ દુર્ષિમનો શ્રમ વિભાજનનો સિદ્ધાંત સમજાવો. 14

અથવા

2 ઈમાઈલ દુર્ષિમનું સમાજશાસ્ત્રમાં પ્રદાન સવિસ્તાર જણાવો.

3 કાર્લ માર્ક્સનો ઐતિહાસિક ભૌતિકવાદ સવિસ્તાર સમજાવો. 14

અથવા

3 કાર્લ માર્ક્સનું જીવનકાર્ય અને પ્રદાન જણાવો.

4 રોબર્ટ મર્ટનનો મધ્યક્ષેત્રીય સિદ્ધાંત સમજાવો. 14

અથવા

4 રોબર્ટ મર્ટનનું કાર્યાત્મક પૃથ્થકરણ સવિસ્તાર સમજાવો.

[Contd...

N-015056-G]

1

- 5 (અ) ખાલી જગ્યા પૂરો : (સૂચના મુજબ લખો) 7
- (1) કોમ્ટનો સમયગાળો _____ છે.
(1902-1999, 1798-1857, 1858-1917)
- (2) _____ ના મતે કાર્ય એ વસ્તુલક્ષી ખ્યાલ છે. (મર્ટન, વેબર, માર્ક્સ)
- (3) દુર્ભિમે આત્મહત્યાની સમસ્યાનો _____ પદ્ધતિથી અભ્યાસ કર્યો હતો.
(નિરીક્ષણ, મુલાકાત, સંખ્યાત્મક)
- (4) કોમ્ટના મતે ધાર્મિક વિચારોનો પ્રથમ પેટા તબક્કો _____ હતો.
(અનેકેશ્વરવાદ, એકેશ્વરવાદ, જડત્વવાદ)
- (5) દુર્ભિમનો ડોક્ટર થિસિસ _____ છે. (પોઝિટીવ ફિલોસોફી, ડીવીઝન ઓપ લેબર ઈન સોસાયટી, દાસ કેપિટલ)
- (6) જ્ઞાનના સમાજશાસ્ત્રના વિકાસમાં _____ નું પાયાનું પ્રદાન રહ્યું છે.
(કોમ્ટ, વેબર, મર્ટન)
- (7) _____ એ એનોમીનો મનોવૈજ્ઞાનિક ખ્યાલ આપ્યો.
(દુર્ભિમ, રિજમૈન, મર્ટન)

- 5 (બ) યોગ્ય જોડકાં જોડો :

અ	બ
(1) સોશિયલ થિયરી એન્ડ સોશિયલ સ્ટ્રક્ચર	(a) મધ્ય યુગ
(2) કોમ્ટનું પ્રથમ ગ્રંથ	(b) 1818-1883
(3) યાંત્રિક એક્તાનું લક્ષણ	(c) પોઝિટિવ ફિલોસોફી
(4) ગિલડ પ્રથા	(d) દમનકારી કાયદો
(5) કાર્લ માર્ક્સનો સમયગાળો	(e) 1910-2003
(6) રોબર્ટ મર્ટનનો સમયગાળો	(f) કાર્લ માર્ક્સ
(7) મજૂર ચળવળના પ્રણેતા	(g) રોબર્ટ મર્ટન

N-015050

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November – 2023

BA00C503 : Sanskrit - Sanskrit Bhasha Pravesh, Chhand

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 (अ) नीचेनामांथी कोर्षपश आठ वाक्योनो गुजरातीमां अनुवाढ करो : 8

- (१) वारिणः संरक्षणं कर्तव्यम्।
- (२) वायुः सर्वत्र अस्ति।
- (३) आपतकाले बुद्धेः परीक्षा भवति।
- (४) अध्यापिकायाः पुरतः छात्राः सन्ति।
- (५) मार्जारः मूषकं गृह्णाति।
- (६) कर्मकराः यन्त्रागारे कार्यं कुर्वन्ति।
- (७) कृष्णः नवनीतं बहु इच्छति स्म।
- (८) रजकः वस्त्राणि प्रक्षालयति।
- (९) शर्करां परितः पिपीलिकाः आगच्छन्ति।
- (१०) सौचिकः वस्त्रं सीव्यति।

(ब) नीचेनामांथी कोर्षपश छ वाक्योना मात्र वचन ओणभावो. 6

- (१) फलानि वृक्षेषु सन्ति।
- (२) युवकः कटे योगासनं करोति।
- (३) धेनू क्षेत्रे चरतः।
- (४) रुग्णः कष्टेन रोदिति।
- (५) सेनापतयः पुरस्कारं प्राप्नुवन्ति।
- (६) ग्राहकौ वस्तुनि क्रीणीतः।
- (७) वयं संस्कृतसंभाषणस्य अभ्यासं कुर्मः।
- (८) श्रीहर्षः भारतस्य चक्रवर्ती आसीत्।

2 (अ) नीचेनामांथी कोर्षपश आठ वाक्योनो संस्कृतमां अनुवाढ करो : 8

- (1) विवेकानंदना गुरु रामकृष्ण छे.
- (2) बे पर्वतोनी वय्ये सूर्योदय शोले छे.

[Contd...

N-015050]

1

- (3) ગણેશ માતાના ભક્ત છે.
- (4) વિદ્યાર્થીઓ વ્યાખ્યાન સાંભળે છે.
- (5) આ બાલિકા સવારે પાઠ વાંચે છે.
- (6) ગઈ કાલે ગુરુવાર હતો.
- (7) હું રોટલી ખાઉં છું.
- (8) યુવક ઘડિયાળને જુએ છે.
- (9) નોકર દરવાજો ઉઘાડે છે.
- (10) મિત્ર મદદ કરે છે.

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ છ સંખ્યાને સંસ્કૃત શબ્દોમાં લખો.

6

(૧) ૭	(૨) ૩૫
(૩) ૧૩	(૪) ૩૯
(૫) ૨૧	(૬) ૪૨
(૭) ૨૬	(૮) ૪૫

3 (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિષય પર સંસ્કૃતમાં સાત-આઠ વાક્યો લખો. 7

- (૧) સ્વપરિચય:।
- (૨) મમ દેશ:।

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક સુભાષિત શ્લોકને સંસ્કૃતમાં સમજાવો. 7

- (૧) પુણ્યસ્ય ફલમિચ્છન્તિ પુણ્યં નેચ્છન્તિ માનવા:।
ફલં પાપસ્ય નેચ્છન્તિ પાપં કુર્વન્તિ યત્નતઃ॥
- (૨) શતેષુ જાયતે શૂરઃ સહસ્રેષુ ચ પણ્ડિતઃ।
વક્તા દશસહસ્રેષુ દાતા ભવતિ વા ન વા॥

4 (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છન્દની ઉદાહરણ સહિત સમજૂતી આપો. 10

- (1) વસન્તતિલકા
- (2) શિખરિણી
- (3) શાર્દૂલવિકીરિત
- (4) સ્તંધરા

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ઉદાહરણનો છન્દ ગણ-બંધારણ સહિત સમજાવો. 4

- (૧) શાન્તાકારં ભુજગશયનં પદ્મનાભં સુરેશં
વિશ્વાધારં ગગનસદૃશં મેઘવર્ણં શુભાંગમ્।
લક્ષ્મીકાન્તં કમલનયનં યોગિભિર્ધ્યાનગમ્યમ્
વન્દે વિષ્ણું ભવભયહરં સર્વલોકૈકનાથમ્॥

- (૨) વીચીવાતૈઃ સીકરક્ષોદશીતૈ -
 રાકર્ષદ્વિઃ પદ્મકિજ્જલ્કગન્ધામ્।
 મોહે મોહે રામભદ્રસ્ય જીવં
 સ્વૈરં સ્વૈરં પ્રેરિતૈસ્તર્પયેતિ ॥

5 (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

8

- (1) શિશૂ _____ । (ક્રીડતિ, ક્રીડતઃ, ક્રીડન્તિ)
- (2) _____ ગુહાસુ વસન્તિ। (સિંહઃ, સિંહૌ, સિંહાઃ)
- (3) શિક્ષકઃ _____ ગચ્છતિ। (વિદ્યાલયમ્, વિદ્યાલયઃ, વિદ્યાલયાઃ)
- (4) _____ અધઃ અવકરિકા અસ્તિ। (ઉત્પીઠિકાયાઃ, ઉત્પીઠિકામ્, ઉત્પીઠિકાસુ)
- (5) સીતા વનમ્ _____ । (ગતવાન્, ગતવતી, ગતવત્)
- (6) અનુષ્ટુપ છંદમાં દરેક પાદનો છઠ્ઠો અક્ષર _____ હોય છે.
(ગુરુ, લઘુ, સ્વરિત)
- (7) નમ્ભર ગણબંધારણ _____ છંદનું છે.
(શાલિની, દ્રુતવિલંબિત, ઉપજાતિ)
- (8) ઋતુ, સમુદ્ર અને ઋષિઓની સંખ્યાથી યતિ _____ છંદમાં આવે
છે. (હરિણી, પૃથ્વી, શિખરિણી)

(બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જોડકાં જોડો :

6

(અ)	(બ)
(1) બાલકાઃ	(1) નૌ।
(2) યુવકઃ	(2) સ્મધરા।
(3) આવામ્	(3) અસ્તિ।
(4) કવી	(4) પ્રણમન્તિ।
(5) માલિની	(5) વર્ણયતઃ।
(6) મરમ્ભનયયય	(6) ૧૫ અક્ષરાણિ।

N-015021

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November – 2023

BA00C503 : Gujarati

(Sahitya Vivechanana Siddhanto Bhag-1)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 લલિતકલાની વિભાવના સ્પષ્ટ કરી તેને વિશેના ભારતીય અને પશ્ચિમના વિદ્વાનોનાં મંતવ્યો જણાવો. 14

અથવા

1 વિવિધ લલિત કલાઓની ઉચ્ચાવચતા ઉપાદાનની દૃષ્ટિએ તપાસી, તમારી દૃષ્ટિએ કઈ કલા ઉત્તમ છે તે દર્શાવો. 14

2 ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) 14

(1) અલંકાર

(2) ભરતનું રસસૂત્ર

(3) ધ્વનિ

(4) વક્રોક્તિ

3 પ્રશિષ્ટ સાહિત્ય અને કૌતુકરાગી સાહિત્ય વચ્ચે શું તફાવત છે, તે તેનાં લક્ષણોની ભિન્નતા સહિત વર્ણવો. 14

અથવા

3 વાસ્તવદર્શી સાહિત્ય અને આધુનિક સાહિત્યની વિચારધારાનો પરિચય કરાવો. 14

4 કાવ્યનાં વિવિધ પ્રયોજનોની વિગતે ચર્ચા કરો. 14

અથવા

4 ટૂંકનોંધ લખો : (બંને) 14

(1) કાવ્યની વિવિધ વ્યાખ્યાઓ જણાવો.

(2) કાવ્યના હેતુ

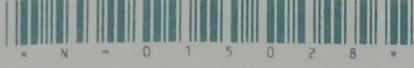
N-015021]

1

[Contd...

- 5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો :
- (1) ઉપાદાનની સૂક્ષ્મતાને આધારે કળાની ઉચ્ચાવચતાની ચર્ચા કરનાર કલા મીમાંસક _____ હતા. (બ) ભરત
(અ) હેગલ (ડ) શેલી
(ક) પ્લેટો
- (2) કુન્તકે કાવ્યની વ્યાખ્યા આપી તે ગ્રંથનું નામ _____ છે. (બ) કાવ્યાલંકાર
(અ) કાવ્ય પ્રકાશ (ડ) મેઘદૂત
(ક) વક્રોક્તિજીવિતમ
- (3) લલિત સાહિત્યમાં _____ સાહિત્યસ્વરૂપનો સમાવેશ થાય છે. (બ) નવલકથા
(અ) ડાયરી (ડ) પત્ર
(ક) ઇતિહાસ
- (4) ભરતગૂંથણ, રાંધવાની કળા, કેશગૂંફન વગેરે કલાઓનો _____ કલામાં સમાવેશ થાય છે. (બ) શ્રાવ્યકલા
(અ) લલિતકલા (ડ) લલિતેતરકલા
(ક) આનંદકલા
- (5) રીતિ સિદ્ધાંતના પ્રણેતા _____ છે. (બ) વામન
(અ) ભામહ (ડ) રુદ્રટ
(ક) ક્ષેમેન્દ્ર
- (6) ઔચિત્યનો સિદ્ધાંત _____ એ આપ્યો છે. (બ) આનંદવર્ધન
(અ) દંડી (ડ) મમ્મટ
(ક) ક્ષેમેન્દ્ર
- (7) મમ્મટે કાવ્યનાં કુલ કેટલાં પ્રયોજનો ગણાવ્યાં છે? (બ) સાત
(અ) પાંચ (ડ) છ
(ક) ચાર
- (8) વાસ્તવવાદ _____ સ્તરની પ્રજ્ઞાને આકારે છે. (બ) તમામ સ્તર
(અ) નીચલા સ્તર (ડ) ઉચ્ચ સ્તર
(ક) મધ્યમ સ્તર
- (9) ભરત મુનિએ _____ સ્થાયીભાવ ગણાવ્યા છે. (બ) સાત
(અ) દશ (ડ) આઠ
(ક) બાર
- (10) અંગ્રેજી 'Classical' શબ્દની બહુ નજીકનો ગુજરાતી પર્યાય _____ છે. (બ) સૌખ્યવપ્રિય
(અ) કૌતુકપ્રિય (ડ) કલ્પન
(ક) રંગદર્શી
- (11) પથ્થર, ઇંટ, ચૂનો, લાકડું વગેરે કઈ કલાના ઉપાદાનો છે? (બ) સાહિત્યકલા
(અ) સંગીતકલા (ડ) સ્થાપત્યકલા
(ક) ચિત્રકલા

- (12) અલંકાર શબ્દ મૂળ સંસ્કૃત _____ ધાતુ પરથી બનેલો છે.
 (અ) બલમ+કૃ (બ) અલમ+કૃ
 (ક) ચલમ+કૃ (ડ) સનમ+કૃ
- (13) 'Poetry is musical thought' - કાવ્ય અંગેની આ વ્યાખ્યા _____
 એ આપી છે.
 (અ) શેલી (બ) કાર્લાઈલ
 (ક) વર્ડ્ઝવર્થ (ડ) પ્લેટો
- (14) કાવ્યના મુખ્ય હેતુઓ કેટલા છે?
 (અ) પાંચ (બ) બે
 (ક) ચાર (ડ) ત્રણ
-

N-015028

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November – 2023

BA00C503 : Hindi

(Adhunik Hindi Gadhya ka Itihas) (Up to 1950)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

सूचना : (1) प्रत्येक प्रश्न के उत्तर सूचनानुसार लिखे।

(2) वस्तुनिष्ठ प्रश्नों के उत्तर एक शब्द में ना लिखकर पूरे वाक्य में लिखे।

1 हिन्दी कहानी के उदभव और विकास की रूपरेखा प्रस्तुत कीजिए। 14

अथवा

1 संक्षेप में लिखिये : 14

(1) कहानीकार चंद्रधरशर्मा गुलेरी।

(2) 'निर्मला' उपन्यास का परिचय।

2 हिन्दी नाटक के उदभव और विकास की चर्चा करते हुए भारतेन्दु हरिश्चंद्र के योगदान की चर्चा कीजिए। 14

अथवा

2 हिन्दी एकांकी के उदभव और विकास की चर्चा कीजिए। 14

3 हिन्दी निबंध के उदभव और विकास की रूपरेखा प्रस्तुत करते हुए प्रतापनारायण के योगदान को समझाइए। 14

अथवा

3 हिन्दी आलोचना के उदभव और विकास पर प्रकाश डालिए। 14

[Contd...

N-015028]

1

- 4 हिन्दी आत्मकथा के उदभव और विकास की रूपरेखा को समझाइए। 14
अथवा
- 4 संक्षेप में लिखिये : 14
(1) 'पथ के साथी' - कृति परिचय।
(2) रेखाचित्र की विकास यात्रा।
- 5 सूचनानुसार कीजिए : 10
(अ) योग्य विकल्प चुनकर प्रश्नों के उत्तर दीजिए :
- (1) इनमें से 'चंद्रकांता' उपन्यास के रचनाकार कौन हैं?
(अ) श्रीनिवास दास (आ) देवकीनंदन खत्री (इ) जगमोहन सिंह
 - (2) इनमें से कौन सा नाटक जयशंकर प्रसाद का है?
(अ) सिन्दुर की होली (आ) अंजोदीदी (इ) चन्द्रगुप्त
 - (3) इनमें से 'कुटज' निबंध संग्रह के निबंधकार कौन हैं?
(अ) हजारीप्रसाद द्विवेदी (आ) रामचन्द्र शुक्ल (इ) महावीरप्रसाद द्विवेदी
 - (4) इनमें से कौन सा नाटक मोहन राकेश का नहीं है।
(अ) चंद्रगुप्त (आ) आधे अधूरे (इ) लहरो के राजहंस
 - (5) इनमें से कौन 'अपने अपने अजनबी' उपन्यास के रचनाकार हैं?
(अ) जैनेन्द्रकुमार (आ) यशपाल (इ) अज्ञेय
 - (6) इनमें से कौन सा नाटक भारतेन्दु का नहीं है?
(अ) नीलदेवी (आ) प्रेम जोगिनी (इ) करुणालय
 - (7) इनमें से कौन सा हिन्दी का प्रथम मौलिक उपन्यास है?
(अ) परीक्षा गुरु (आ) देवरानी जेठानी (इ) चंद्रप्रभा
 - (8) 'मानसरोवर' कहानी संग्रह के रचनाकार कौन हैं?
(अ) जयशंकर प्रसाद (आ) भगवतीचरण वर्मा (इ) प्रेमचंद
 - (9) 'इदगाह' कहानी के रचनाकार कौन हैं?
(अ) चंद्रधर शर्मा (आ) यशपाल (इ) प्रेमचंद
 - (10) इनमें से कौन 'हरिचन्द्र पत्रिका' के सम्पादक कौन है?
(अ) श्रीनिवास दास (आ) भारतेन्दु हरिचन्द्र (इ) जगमोहन सिंह
- (आ) सही या गलत निशान लगाइए : 4
- (1) 'आवारा मसीहा' के रचनाकार प्रेमचंद हैं।
 - (2) 'अतीत के चलचित्र' के रचनाकार महादेवी वर्मा हैं।
 - (3) 'माटी हो गई सोना' के निबंधकार विद्यानिवास मिश्र हैं।
 - (4) हिन्दी गद्य साहित्य के जनक भारतेन्दु हरिचंद्र हैं।

N-015057-G

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2023

BA00C503 : Sociology

(Social Change)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

(2) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

1 સામાજિક પરિવર્તનનો અર્થ આપી તેની લાક્ષણિકતાઓ લખો. 14

અથવા

1 સંસ્કૃતિકરણ વિશે વિગતે લખો.

2 સામાજિક આંદોલનનો અર્થ આપી તેના લક્ષણો લખો. 14

અથવા

2 સામાજિક ક્રાંતિનો અર્થ આપી તેના કારણો લખો.

3 'સામાજિક કાનૂનીકરણ સામાજિક પરિવર્તનનું સબળ માધ્યમ છે.'- સમજાવો. 14

અથવા

3 સ્વતંત્ર ભારતમાં શિક્ષણની અસરો વિશે લખો.

4 બ્રહ્મસમાજ વિશે વિગતે નોંધ લખો. 14

અથવા

4 આર્ય સમાજ વિશે સવિસ્તાર લખો.

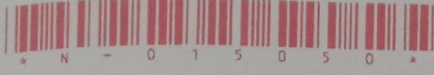
N-015057-G]

1

[Contd...

- 5 (અ) ખરા-ખોટા લખો :
- (1) સામાજિક સંબંધોમાં થતો ફેરફાર એટલે સામાજિક પરિવર્તન - મેકાઈવર અને પેજ.
- (2) યંત્ર વૈજ્ઞાનિક પરિવર્તન એટલે સમાજની સાધનાત્મક વ્યવસ્થામાં થતો ફેરફાર.
- (3) સામાજિક આંદોલનનું ઉદભવ સ્થાન સમાજની બહાર છે.
- (4) દહેજ પ્રતિબંધક કાનૂન 1955થી અમલમાં આવ્યો.
- (5) બંધારણના ભાગ-4માં રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો છે.
- (6) સંચાર માધ્યમો સામાજિક પરિવર્તનનું અસરકારક પરિબળ છે.
- (7) રામકૃષ્ણ મિશનની સ્થાપના કેશવચંદ્ર સેને કરી.

- 5 (બ) ખાલી જગ્યા પૂરી :
- (1) ઓગસ્ટ કોમ્પે સમાજશાસ્ત્રનું વિષયવસ્તુ _____ ભાગમાં વહેંચ્યું છે.
 (A) 2 (B) 3 (C) 4
- (2) 'ડીક્ષનરી ઓફ સોશ્યોલોજી' - પુસ્તક _____ એ લખ્યું.
 (A) કે. ડેવિસ (B) ફેરચાઈલ્ડ (C) કોમ્પ્ટ
- (3) સંસ્કૃતિકરણનો ખ્યાલ _____ આપ્યો.
 (A) જી.એસ.ધૂરયે (B) એસ.સી.દૂબે (C) એમ.એન.શ્રીનિવાસ
- (4) સમાજમાં આમૂલ પરિવર્તન એટલે _____.
 (A) સામાજિક પુનરુત્થાન (B) સામાજિક પરિવર્તન
 (C) સામાજિક ક્રાંતિ
- (5) બંધારણના ઘડવૈયા _____ છે.
 (A) ભીમરાવ આંબેડકર (B) જવાહરલાલ નહેરુ
 (C) સરદાર પટેલ
- (6) સ્પેશિયલ મેરેજ એક્ટ _____ વર્ષમાં અમલમાં આવ્યો.
 (A) 1955 (B) 1954 (C) 1961
- (7) સંચાર માધ્યમો _____ પ્રકારના છે.
 (A) 3 (B) 4 (C) 2

N-015050

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November – 2023

BA00C503 : Sanskrit - Sanskrit Bhasha Pravesh, Chhand

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 (अ) नीचेनामांथी कोर्धपश आठ वाक्योनो गुजरातीमां अनुवाद करो : 8

- (१) वारिणः संरक्षणं कर्तव्यम्।
- (२) वायुः सर्वत्र अस्ति।
- (३) आपतकाले बुद्धेः परीक्षा भवति।
- (४) अध्यापिकायाः पुरतः छात्राः सन्ति।
- (५) मार्जारः मूषकं गृह्णाति।
- (६) कर्मकराः यन्त्रागारे कार्यं कुर्वन्ति।
- (७) कृष्णः नवनीतं बहु इच्छति स्म।
- (८) रजकः वस्त्राणि प्रक्षालयति।
- (९) शर्करां परितः पिपीलिकाः आगच्छन्ति।
- (१०) सौचिकः वस्त्रं सीव्यति।

(ब) नीचेनामांथी कोर्धपश छ वाक्योना मात्र वचन ओणभावो. 6

- (१) फलानि वृक्षेषु सन्ति।
- (२) युवकः कटे योगासनं करोति।
- (३) धेनू क्षेत्रे चरतः।
- (४) रुग्णः कष्टेन रोदिति।
- (५) सेनापतयः पुरस्कारं प्राप्नुवन्ति।
- (६) ग्राहकौ वस्तुनि क्रीणीतः।
- (७) वयं संस्कृतसंभाषणस्य अभ्यासं कुर्मः।
- (८) श्रीहर्षः भारतस्य चक्रवर्ती आसीत्।

2 (अ) नीचेनामांथी कोर्धपश आठ वाक्योनो संस्कृतमां अनुवाद करो : 8

- (1) विवेकानंदना गुरु रामकृष्ण छे.
- (2) बे पर्वतोनी वय्ये सूर्योदय शोभे छे.

N-015050]

1

[Contd...

- (3) ગણેશ માતાના ભક્ત છે.
- (4) વિદ્યાર્થીઓ વ્યાખ્યાન સાંભળે છે.
- (5) આ બાલિકા સવારે પાઠ વાંચે છે.
- (6) ગઈ કાલે ગુરુવાર હતો.
- (7) હું રોટલી ખાઉં છું.
- (8) યુવક ઘડિયાળને જુએ છે.
- (9) નોકર દરવાજો ઉઘાડે છે.
- (10) મિત્ર મદદ કરે છે.

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ છ સંખ્યાને સંસ્કૃત શબ્દોમાં લખો. 6

(૧) ૭	(૨) ૩૫
(૩) ૧૩	(૪) ૩૯
(૫) ૨૧	(૬) ૪૨
(૭) ૨૬	(૮) ૪૫

3 (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિષય પર સંસ્કૃતમાં સાત-આઠ વાક્યો લખો. 7

- (૧) સ્વપરિચયઃ।
- (૨) મમ દેશઃ।

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક સુભાષિત શ્લોકને સંસ્કૃતમાં સમજાવો. 7

- (૧) પુણ્યસ્ય ફલમિચ્છન્તિ પુણ્યં નેચ્છન્તિ માનવાઃ।
ફલં પાપસ્ય નેચ્છન્તિ પાપં કુર્વન્તિ યત્નતઃ॥
- (૨) શતેષુ જાયતે શૂરઃ સહસ્રેષુ ચ પણ્ડિતઃ।
વક્તા દશસહસ્રેષુ દાતા ભવતિ વા ન વા॥

4 (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છન્દની ઉદાહરણ સહિત સમજૂતી આપો. 10

- (1) વસન્તતિલકા
- (2) શિખરિણી
- (3) શાર્દૂલવિકીરિત
- (4) સ્વધરા

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ઉદાહરણનો છન્દ ગણ-બંધારણ સહિત સમજાવો. 4

- (૧) શાન્તાકારં ભુજગશયનં પદ્મનાભં સુરેશં
વિશ્વાધારં ગગનસદૃશં મેઘવર્ણં શુભાંગમ્।
લક્ષ્મીકાન્તં કમલનયનં યોગિભિર્ધ્યાનગમ્યમ્
વન્દે વિષ્ણું ભવભયહરં સર્વલોકૈકનાથમ્॥

(૨) વીચીવાતૈઃ સીકરક્ષોદશીતૈ -

રાકર્ષદ્ધિઃ પદ્મકિઞ્જલ્કગન્ધામ્ ।

મોહે મોહે રામભદ્રસ્ય જીવં

સ્વૈરં સ્વૈરં પ્રેરિતૈસ્તર્પયેતિ ॥

5 (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

8

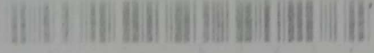
- (1) શિશૂ _____ । (ક્રીડતિ, ક્રીડતઃ, ક્રીડન્તિ)
- (2) _____ ગુહાસુ વસન્તિ । (સિંહઃ, સિંહૌ, સિંહાઃ)
- (3) શિક્ષકઃ _____ ગચ્છતિ । (વિદ્યાલયમ્, વિદ્યાલયઃ, વિદ્યાલયાઃ)
- (4) _____ અધઃ અવકરિકા અસ્તિ । (ઉત્પીઠિકાયાઃ, ઉત્પીઠિકામ્, ઉત્પીઠિકાસુ)
- (5) સીતા વનમ્ _____ । (ગતવાન્, ગતવતી, ગતવત્)
- (6) અનુષ્ટુપ છંદમાં દરેક પાદનો છઠ્ઠો અક્ષર _____ હોય છે. (ગુરુ, લઘુ, સ્વરિત)
- (7) નમ્ભર ગણબંધારણ _____ છંદનું છે. (શાલિની, દ્રુતવિલંબિત, ઉપજાતિ)
- (8) ઋતુ, સમુદ્ર અને ઋષિઓની સંખ્યાથી યતિ _____ છંદમાં આવે છે. (હરિણી, પૃથ્વી, શિખરિણી)

(બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જોડકાં જોડો :

6

(અ)	(બ)
(1) બાલકાઃ	(1) નૌ ।
(2) યુવકઃ	(2) સ્વઘરા ।
(3) આવામ્	(3) અસ્તિ ।
(4) કવી	(4) પ્રણમન્તિ ।
(5) માલિની	(5) વર્ણયતઃ ।
(6) મરમનયયય	(6) ૧૫ અક્ષરાણિ ।

[1460/43-17]

Seat No. _____

૨૩૧૫

N-015023

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2023

BA00C505 : Gujarati

('Hajar Choryasini Maa' - Mahashveta Devi, Anuvadak - Nispruha Desai)

Time : 3 hours]

[Total Marks : 70

1. અનુવાદનું સ્વરૂપ સમજાવ્યાં અનુવાદની ઉપયોગિતા વિશે સવિસ્તર ચર્ચા કરો. 14

અથવા

1. સાંપ્રત સમયમાં અનુવાદનું મહત્ત્વ અને તેના પ્રયોજનો સ્પષ્ટ કરો. 14

2. 'હજાર ચોર્યાસીની મા' નવલકથાને આધારે મહાશ્વેતાદેવીની નવલકથાકાર તરીકેની વિશેષતાઓ અને મર્યાદાઓ જણાવો. 14

અથવા

2. 'હજાર ચોર્યાસીની મા' નવલકથામાં સુજાતાની માતૃસંવેદનાનું નિરૂપણ જોવા મળે છે"- આ વિધાન મૂલવો. 14

3. ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) 14

(1) 'હજાર ચોર્યાસીની મા'માં નિરૂપાયેલ સમુદાનું માનું પાત્રાલેખન

(2) 'હજાર ચોર્યાસીની મા' નવલકથાના શીર્ષકની યથાર્થતા

(3) 'હજાર ચોર્યાસીની મા'માં સુજાતા-દિવ્યનાથનું ઠાંપત્યજીવન

(4) 'હજાર ચોર્યાસીની મા' નવલકથામાંના પ્રતીનું ચરિત્ર ચિત્રણ

4 નીચેના કાવ્યનું રસદર્શન કરો :

કન્યાવિદાય

સમી સાંજનો ઢોલ ઢબૂકતો જાન ઊઘલતી મ્હાલે.
 કેસરિયાવાળો સાફો ઘરનું ફળિયું લઈને ચાલે.
 પાદર બેસી કકડી ઊઠતી ઘરચોળાની ભાત.
 ડૂસકે ડૂસકે હડસેલાતી બાળપણની વાત
 પૈડું સીંચતા રસ્તો આખો કોલાહલમાં ખૂંપે
 શૈશવની ચીતરેલી શેરી સૂનકારમાં ડૂબે
 જાન વળાવી પાછો વળતો દીવડો ઘર ઘર કંપે
 ખડકી પાસે ઊભો રહીને અજવાળાને ડૂબે
 સમી સાંજનો ઢોલ ઢબૂકતો જાન ઊઘલતી મ્હાલે
 કેસરિયાળો સાફો ઘરનું ફળિયું લઈને ચાલે.

- અનિલ જોશી

અથવા

4

કવિનું વસિયતનામું

14

કદાચ હું કાલે નહીં હોઉં -
 કાલે જો સૂરજ ઊગે તો કહેજો કે
 મારી બિડાયેલી આંખમાં

એક આંસુ સૂકવવું બાકી છે;

કાલે જો પવન વાય તો કહેજો કે
 કિશોર વયમાં એક કન્યાના

ચોરી લીધેલા સ્મૃતનું પકવ કળ

હજી મારી ડાળ પરથી ખેરવવું બાકી છે;

કાલે જો સાગર છલકે તો કહેજો કે

મારા હૃદયમાં ખડક થઈ ગયેલા

કાળમીઠ ઈશ્વરના ચૂરેચૂરા કરવા બાકી છે;

કાલે જો ચંદ્ર ઊગે તો કહેજો કે

એને સાંકડે ભેરવાઈને બહાર ભાગી છૂટવા

એક મત્સ્ય હજી મારામાં તરફડે છે;

કાલે જો અગ્નિ પ્રકટે તો કહેજો કે

મારા વિરહી પડછાયાની ચિતા

હજી પ્રગટાવવી બાકી છે...

કદાચ હું કાલે નહીં હોઉં

- સુરેશ જોશી

5 નીચેના હેતુલક્ષી પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધો.

14

(1) મહાશ્વેતાદેવીનો જન્મ _____ તારીખે થયો હતો.

(અ) 14-01-1926 (બ) 17-01-1926

(ક) 18-01-1926 (ડ) 19-01-1926

(2) મહાશ્વેતાદેવીના માતાનું નામ _____ હતું.

(અ) ધારિણી દેવી (બ) ધરી દેવી

(ક) ધારિત્રી દેવી (ડ) ધરતી દેવી

(3) મહાશ્વેતાદેવીએ _____ વિષય સાથે સ્નાતક અને અનુસ્નાતક અભ્યાસ કર્યો.

(અ) હિન્દી (બ) બંગાળી

(ક) મરાઠી (ડ) અંગ્રેજી

(4) 'હજાર ચોર્યાસીની મા' કૃતિ માટે મહાશ્વેતાદેવીને _____ પુરસ્કાર મળ્યો.

(અ) નર્મદ સુવર્ણ ચંદ્રક (બ) જ્ઞાનપીઠ પુરસ્કાર

(ક) નોબલ પુરસ્કાર (ડ) ગુજરાત ગરિમા એવોર્ડ

(5) 'હજાર ચોર્યાસીની મા' કૃતિનું સ્વરૂપ _____ છે.

(અ) જીવન ચરિત્ર (બ) લઘુનવલ

(ક) નિબંધ (ડ) નવલકથા

(6) મહાશ્વેતાદેવી સાહિત્ય, શિક્ષણ, સમાજસેવા ઉપરાંત _____ પણ કાર્યરત હતા.

(અ) પત્રકાર ક્ષેત્રે (બ) સમાચાર વાંચન ક્ષેત્રે

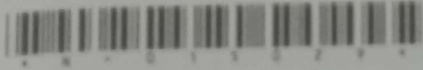
(ક) અભિનય ક્ષેત્રે (ડ) સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓ સાથે

(7) સુજાતા _____ માં નોકરી કરતી હતી.

(અ) સ્કૂલમાં (બ) કોલેજમાં

(ક) કંપનીમાં (ડ) બેન્કમાં

- (8) સુજતાએ મીષ્ટો વિદોહ _____ રીતે કર્યો.
 (અ) નોકરી છોડીને (બ) ઘર નહિ છોડીને
 (ક) નોકરી નહિ છોડીને (ડ) ઘર છોડીને
- (9) જ્યોતિ અને બિનીના પુત્રનું નામ _____ છે.
 (અ) બબલુ (બ) સુમન
 (ક) રામ (ડ) બલાઈ
- (10) મહાશ્વેતાદેવીની કૃતિ પરથી _____ ફિલ્મ બની.
 (અ) રુદાલી (બ) ધોવલી
 (ક) ૧ ક્વીન ઓફ ઝંસી (ડ) ડ્રટ ઓન ધ રોડ
- (11) 'લજાર ચોપાંસીની મા' નવલકથાના મૂળમાં _____ આંદોલન છે.
 (અ) સમાજવાદ (બ) જ્ઞાતિવાદ
 (ક) નક્સલવાદ (ડ) ભાષાવાદ
- (12) મહાશ્વેતાદેવીના પિતા વ્યવસાયે _____ હતા.
 (અ) ઓફિસર (બ) ડોક્ટર
 (ક) અન્થ્રોપોલોજિસ્ટ (ડ) લેખક
- (13) મહાશ્વેતાદેવીએ હિન્દી ભાષામાં લખેલી કૃતિ _____ છે.
 (અ) મેલી ચાદર (બ) ઘરે બાહિરે
 (ક) અગ્નિગર્ભ (ડ) ગોદાન
- (14) પ્રતી _____ ને પ્રેમ કરતો હતો.
 (અ) વિજયા (બ) નંદિની
 (ક) રમા (ડ) હેમા

N-015029

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November – 2023

BA00C504 : Hindi

(Core Elective-1)

(प्रयोजनमूलक हिन्दी)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 प्रयोजनमूलक हिन्दी किसे कहते हैं? उसके स्वरूप को स्पष्ट कीजिए। 14
अथवा
- 1 प्रयोजनमूलक हिन्दी की प्रमुख विशेषताओं का उल्लेख कीजिए। 14
- 2 राजभाषा हिन्दी की संवैधानिक स्थिति पर प्रकाश डालिए। 14
अथवा
- 2 राजभाषा और राष्ट्रभाषा में अंतर को स्पष्ट करते हुए राजभाषा हिन्दी के कार्यान्वयन की समीक्षा कीजिए। 14
- 3 अनुवाद की अवधारणा को समझाते हुए अनुवादक के प्रमुख गुणों की चर्चा कीजिए। 14
अथवा
- 3 राजभाषा हिन्दी के व्यावहारिक प्रयोग पर विस्तार से चर्चा कीजिए। 14
- 4 प्रयोजनमूलक हिन्दी की प्रयुक्तियों पर प्रकाश डालिए। 14
अथवा
- 4 संक्षेप में लिखिये : 14
(अ) आवेदन एवं प्रतिवेदन।
(ब) पारुपण।

[Contd...

N-015029]

5 सूचनानुसार उत्तर दीजिए :

14

(अ) सही अथवा गलत कथन का चयन कीजिए।

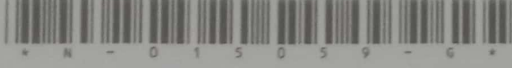
7

- (1) अनुवादक को पूर्वाग्रह दोष से मुक्त होना चाहिए।
- (2) 14 सितंबर 1950 को हिन्दी को संविधान में राजभाषा का दर्जा दिया गया था।
- (3) संक्षेपण में किसी बात को बहुत अधिक शब्दों में कहा जाता है।
- (4) जिस भाषा से किसी दूसरी भाषा में अनुवाद किया जाता है, उसे स्रोत भाषा कहते हैं।
- (5) जिलाधिकारी को लिखा गया पत्र अनौपचारिक पत्र के अंतर्गत आता है।
- (6) प्रारूप को मसौदा भी कहते हैं।
- (7) कार्यालय में आने वाले पत्रों की सूचना जिस पुस्तिका में लिखा जाता है उसे आवक रजिस्टर कहा जाता है।

(ब) निम्नलिखित गुजराती गद्यांश का हिन्दी में अनुवाद कीजिए :

7

प्राचीन समयમાં ભારતમાં શિક્ષા ગુરુકુળમાં ગુરુ દ્વારા પ્રદાન થતી હતી જેમનાં આશ્રમ નાગરિક વસાહતોથી દૂર જંગલમાં રહેતાં જેને 'અરણ્ય વિદ્યાકેન્દ્ર' પણ કહી શકાય. એ આશ્ચર્યની વાત નથી કે વિશ્વનું સૌથી પ્રાચીન મૌખિક જ્ઞાન વેદ-સંસ્કૃતિ, નિસર્ગ અને જીવજંતુઓનાં સહજીવન અને તાદાત્મ્યની વાત કરે છે. વિદ્યાર્થી જ્ઞાનની ચિરયાત્રા શરૂ થતા પહેલાં અનંત બ્રહ્માંડમાં પોતાનું અસ્તિત્વ સમજે એ આ ગુરુઓ માટે પ્રાથમિકતા રહેતી. શિક્ષણ વ્યવસ્થાના આ પ્રસરણે સમય જતાં નાલંદા અને તક્ષશિલા જેવી વિખ્યાત અને અન્ય મંદિર-વિદ્યાપીઠો, જેના અવશેષ હજુ પણ દક્ષિણ ભારતમાં જોઈ શકાય છે.

N-015059-G

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2023

BA00C505 : Sociology - Regional Sociology

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના:

બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

Q1 પ્રદેશનો અર્થ આપી તેનું મહત્ત્વ લખો. ૧૪

અથવા /OR

આદિવાસીની વ્યાખ્યા આપી તેના લક્ષણો લખો.

Q2 ભીલ આદિવાસી સમુદાયનો પરિચય આપો. ૧૪

અથવા /OR

આદિવાસી કલ્યાણ યોજનાઓની અસરો લખો.

Q3 આદિવાસી બજાર (હાટ) અને આદિવાસી સંસ્કૃતિ વિશે લખો. ૧૪

અથવા /OR

ગુજરાતમાં આદિવાસી ઉત્સવો વિશે વિગતે નોંધ લખો.

Q4 આદિવાસીઓમાં ધર્માતરણની સમસ્યા વિશે વિગતે નોંધ લખો. ૧૪

અથવા /OR

આદિવાસીઓમાં આવેલા સામાજિક પરિવર્તનની ચર્ચા કરો.

[Contd...

N-015059-G]

1

Q5 (A) ખરાખોટા લખો.

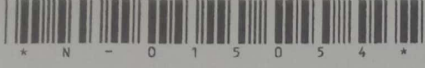
09

- 1 સૌથી વધુ આદિવાસી વસ્તી દાહોદ જિલ્લામાં જોવા મળે છે.
- 2 અનુસૂચિત જનજાતિ બંધારણ ધડાયા પછી નક્કી થાય છે.
- 3 ગુજરાતમાં પાલ પ્રદેશમાં રહેતા લોકો ભીલ તરીકે ઓળખાય છે
- 4 જવાહર ગામ સમૃદ્ધિયોજના 2001માં શરૂ થઈ.
- 5 ડૉ. દુબે - ભારતનાં આદિવાસી ધર્મનો આધાર પિતૃપૂજા પણ છે.
- 6 'માગે પર્વ' - મુંડા આદિવાસીઓમાં જોવા મળે છે.
- 7 વિદ્યુત જોષીએ આદિવાસીઓના પ્રશ્નો નામનું પુસ્તક લખ્યું.

(B) જોડકા જોડો

09

A	B
1 દશોરા કામિની	(A) ભીલ સમુદાય
2 અટલ યોગેશ	(B) વિકીર્ણ સમુદાય
3 પ્રદેશ	(C) સભાનતાનો વિકાસ
4 પિઠારો દેવ	(D) પરિવર્તન અને વિકાસનું સમાજશાસ્ત્ર
5 પૂર્વજ	(E) આદિવાસી ભારત
6 સ્થળાંતરની અસર	(F) નિશ્ચિત ભૌગોલિક વિસ્તાર
7 આદિવાસી ઓળખ	(G) રાઠવા આદિવાસી જાતિ

N-015054

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November – 2023

BA00C507 : Sanskrit

(Essay)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1	ભારતીય દર્શનમાં મોક્ષવિચાર.	14
	અથવા	
1	વૈદિક દેવતાનું સ્વરૂપ ચર્ચો.	14
2	મહાભારત એક વિશ્વકોશ.	14
	અથવા	
2	આદિકાવ્ય રામાયણ.	14
3	કાલિદાસના રૂપકોમાં નાયક અને નાયિકાઓ.	14
	અથવા	
3	આધુનિક સંસ્કૃત સાહિત્યના કવિઓ રાજેન્દ્ર મિશ્ર અને હર્ષદેવ માધવ.	14
4	સંસ્કૃત સ્તોત્ર સાહિત્ય ચર્ચો.	14
	અથવા	
4	ભારતીય દર્શનમાં કર્મ અને પુનર્જન્મનો સિદ્ધાંત.	14
5	(અ) નીચેના વૈકલ્પિક પ્રશ્નોના જવાબ આપો :	7
	(1) પૃથ્વીસ્થાનીય મુખ્ય દેવનું નામ શું છે?	
	(1) વાયુ (2) અગ્નિ (3) સૂર્ય (4) ઇન્દ્ર	
	(2) ઋગ્વેદમાં કેટલા સૂક્તો આવેલા છે?	
	(1) 1028 (2) 1058 (3) 1038 (4) 1048	
	(3) સૌથી પ્રાચીન વેદનું નામ શું છે?	
	(1) અથર્વવેદ (2) સામવેદ (3) યજુર્વેદ (4) ઋગ્વેદ	
	(4) સાંખ્યદર્શન અનુસાર મૂળ તત્વો કયા છે?	
	(1) સત્-અસત્ (2) મહત્-અહંકાર (3) પુરુષ-પ્રકૃતિ	

[Contd...

- (5) રામાયણમાં કેટલા કાંડ છે?
 (1) 5 (2) 8 (3) 6 (4) 7
- (6) 'વિક્રમોર્વશીયમ્' નાટકના નાયકનું નામ શું છે?
 (1) ઉદયન (2) પુરુરવા (3) દુષ્યન્ત (4) અગ્નિમિત્ર
- (7) 'જાનકી જીવનમ્' મહાકાવ્યના રચયિતાનું નામ આપો.
 (1) હર્ષદેવ માધવ (2) રાજેન્દ્ર મિશ્ર (3) રમાશંકર તિવારી

(બ) નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો :

- (1) સાંખ્યદર્શન મુક્તિની _____ અને _____ અવસ્થા કલ્પે છે.
 (જીવનમુક્તિ, અર્થમુક્તિ, વિદેહમુક્તિ, સમાજમુક્તિ)
- (2) ભારતીય દર્શનમાં _____ પ્રાણીઓનો ઉલ્લેખ છે.
 (ચતુર્વિધ, પંચવિધ, ષડ્વિધ, સપ્તવિધ)
- (3) આદિકાવ્યં ઇદમર્થ પુરા _____ કૃતમ્।
 (કાલિદાસેન, ભાસેન, વાલ્મીકિના, ભવભૂતિના)
- (4) પ્રાચીન લોકોએ મહાભારતને _____ વેદ ગણ્યો છે.
 (પ્રથમ, ચોથો, પાંચમો, બીજો)
- (5) મુખ્ય ઉપનિષદો _____ છે.
 (12, 10, 11, 13)
- (6) નીતિશતકના રચયિતા _____ છે.
 (કામંદક, શુકાચાર્ય, ભર્તૃહરિ, યાણક્ય)
- (7) _____ પૃથક્ પુરાણમ્।
 (સપ્તદશમ્યસ્તુ, અષ્ટાદશમ્યસ્તુ, ષડ્દશમ્યસ્તુ)

N-015025

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2023

BA00C507 : Gujarati

(Narsinh Mahetana Pado) (Sampadak - Anantray Raval)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 નરસિંહ મહેતાના જીવન અંગેનો ખ્યાલ આપી તેમની સાહિત્યસેવાને મૂલ્યો. 14
અથવા
- 1 નરસિંહ મહેતા વિશેની માન્યતાઓ, દંતકથાઓ અને ચમત્કારો વિશે તમારું 14
મંતવ્ય રજૂ કરો.
- 2 શ્રી અનંતરાય રાવળ સંપાદિત 'નરસિંહ મહેતાનાં પદો'નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો. 14
અથવા
- 2 નીચેનાં પદોનો આસ્વાદ કરાવો : (કોઈ પણ બે) 14
(અ) 'સખી! આજની ઘડી રળિયામણી રે...
(બ) 'અખિલ બ્રહ્માંડમાં એક તું, શ્રીહરિ....
(ક) 'વૈષ્ણવજન તો તેને કહીએ...
(ડ) 'ભોળી રે ભરવાડણ હરિને વેચવા ચાલી....
- 3 કોઈ પણ બે વિશે સવિગત નોંધ લખો : 14
(1) નરસિંહના રાસલીલાનાં પદો.
(2) નરસિંહનાં પદોમાં ઉપદેશનું તત્ત્વ.
(3) નરસિંહનાં પદોમાં તત્ત્વદર્શન.
(4) નરસિંહનાં પદોની ભાષા.
- 4 વિચાર વિસ્તાર કરો : (કોઈ પણ બે) 14
(1) 'પૃથ્વી ઉછંગે ઊછરેલ,
હું માનવી માનવ થાઉં તોયે ઘણું'
(2) 'લાંબા છે જ્યાં દિન પ્રિય સખી! રાત્રિ યે દીર્ઘ તેવી,
આ ઐશ્વર્યે પ્રણયસુખની હાય આશા જ કેવી?'
(3) 'જૂનું તો થયું રે દેવળ જૂનું તો થયું,
મારો હંસલો નાનો ને દેવળ જૂનું તો થયું'
(4) જે કોઈ પ્રેમઅંશ અવતરે, પ્રેમરસ તેનાં ઉરમાં ઠરે.

N-015025]

1

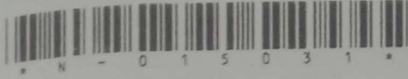
[Contd...

5 નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

14

- (1) નરસિંહ મહેતાના પિતાનું નામ _____ હતું.
(અ) પ્રભુદાસ (બ) ચંડીદાસ
(ક) વિષ્ણુદાસ (ડ) કૃષ્ણદાસ
- (2) _____ નરસિંહ મહેતાનું જન્મસ્થાન છે.
(અ) જૂનાગઢ (બ) ભાવનગર
(ક) મહુવા (ડ) તળાજા
- (3) નરસિંહ મહેતા જૂનાગઢમાં _____ ના આશ્રયે રહેતા હતા.
(અ) મામા-મામી (બ) કાકા-કાકી
(ક) ભાઈ-ભાભી (ડ) રાજ્યાશ્રયે
- (4) નરસિંહ મહેતાનાં સંતાનો _____ હતાં.
(અ) કુંવરભાઈ-મદાલશા (બ) કુંવરભાઈ-સગાળશા
(ક) કુંવરભાઈ-શામળશા (ડ) કુંવરભાઈ-સભરશા
- (5) શામળશા શેઠના નામે નરસિંહે _____ રૂપિયાની હૂંડી લખી હતી.
(અ) 800 (બ) 700
(ક) 900 (ડ) 1000
- (6) ભૂતળ ભક્તિ પદારથ મોટું બ્રહ્મલોકમાં નાંહિ રે - એ પંક્તિ _____ કવિની છે.
(અ) મીરાં (બ) નરસિંહ
(ક) અખો (ડ) દયારામ
- (7) નરસિંહે _____ સાથે ગૃહસંસાર માંડયો હતો.
(અ) માણેક મહેતી (બ) રાજકૌર
(ક) મનોરમા મહેતી (ડ) અનુપમા કૌર

- (8) 'નરસિંહ મુખ્યત્વે ભક્ત, તેનું કવિપણું આનુષાંગિક જ છતાં કવિ તરીકે તે મોટો છે.' - આ વિધાન _____ કર્યું છે.
- (અ) અનંતરાય રાવળે (બ) બ. ક. ઠાકોરે
(ક) જયંત કોઠારીએ (ડ) આમાંથી કોઈ નહીં
- (9) 'શામળશાનો વિવાહ' એ નરસિંહની _____ પ્રકારની કૃતિ છે.
- (અ) બાળલીલા (બ) આખ્યાન
(ક) પ્રભાતિયું (ડ) આત્મચરિત્રાત્મક
- (10) 'જાગીને જોઉં તો જગત દીસે નહી, ઊંઘમાં અટપટા ભોગ ભાસે' - એ _____ પ્રકારની રચના છે.
- (અ) આખ્યાનાત્મક પદ (બ) કૃષ્ણ બાળલીલાનું પદ
(ક) આત્મચરિત્રાત્મક પદ (ડ) જ્ઞાનવૈરાગ્યનું પદ
- (11) નીચેનામાંથી _____ કૃતિ નરસિંહ મહેતાની નથી.
- (અ) ઝારીનાં પદ (બ) ચાતુરીઓ
(ક) નરસિંહ કા માહ્યરા (ડ) હૂંડી
- (12) નરસિંહ મહેતાની શૃંગારભક્તિની કવિતા પર વધુમાં વધુ અસર _____ ની પડી છે.
- (અ) રામાયણ (બ) મહાભારત
(ક) ભાગવત (ડ) પુરાણ
- (13) 'કીડી હું તો તે _____ થઈ ઊઠ્યો, પૂરણબ્રહ્મ શું ધ્યાન ચોટ્યું'
- (અ) હાથી (બ) કુંજર
(ક) સિંહ (ડ) મંકોડો
- (14) જૂનાગઢમાં આવેલું નરસિંહનું ઘર આજે _____ નામથી ઓળખાય છે.
- (અ) નરસિંહનું ડહેલું (બ) નરસિંહનો ચોરો
(ક) નરસિંહની હવેલી (ડ) નરસિંહનું ખોરડું

N-015031

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November – 2023

BA00C506 : Hindi

(Vishishta Sahityakar, Mohan Rakesh) Gadhya Vidha

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 मोहन राकेश के व्यक्तित्व एवं कृतित्व का परिचय दीजिए। 14
अथवा
- 1 'आधे अधूरे' नाटक की कथावस्तु पर प्रकाश डालिए। 14
- 2 'आधे अधूरे' नाटक का तात्विक मूल्यांकन कीजिए। 14
अथवा
- 2 सावित्री का चरित्र चित्रण कीजिए। 14
- 3 किन्हीं दो पर संक्षेप में लिखिए : 14
(क) 'मलबे का मालिक' शीर्षक।
(ख) 'एक और जिन्दगी' कहानी का उद्देश्य।
(ग) 'आर्द्रा' कहानी की कथावस्तु
- 4 ससंदर्भ व्याख्या कीजिए। 14
(क) 'सबकुछ बदल गया, मगर बोलियाँ नहीं बदली।'
अथवा
(क) 'सबके सब एक से बिल्कुल एक से हैं आप लोग! अलग-अलग मुखौटे पर
चेहरा-चेहरा सबका एक ही।'
(ख) 'मैं इस घर में एक रबर-स्टेम्प भी नहीं, सिर्फ एक रबड का टुकड़ा हूँ -
बार-बार घिसा जानेवाला रबड़ का टुकड़ा।'
अथवा
(ख) 'मुझे बुला लिया कर, मैं आकर डाल दिया करूँगी।'
'डालने को नोकर है, पर ये डलवाते ही नहीं।'

5 सूचनानुसार कीजिए :

14

(अ) सही या गलत की निशानी करते हुए सही जवाब दीजिए।

- (1) 'आधे अधूरे' का पहला मंचन फरवरी 1969 में हुआ था।
- (2) महेन्द्रनाथ की छोटी लड़की का नाम किन्नी है।
- (3) लोग लाहोर से अमृतसर क्रिकेट का मैच देखने आए थे।
- (4) प्रकाश की दूसरी पत्नी का नाम निर्मला नहीं है।
- (5) मोहन राकेश का वास्तविक नाम मदन मोहन शर्मा है।

(ब) उचित जोड़ें मिलाइए।

(क)

(ख)

(1) सुशीला

(1) उपन्यास

(2) पुष्पा

(2) प्रसिद्ध नाटक

(3) अँधेरे बंद कमरें

(3) राकेश की पहली पत्नी

(4) अषाढ़ का एक दिन

(4) कहानी संग्रह

(5) एक और जिन्दगी

(5) राकेश की दूसरी पत्नी

(क) रिक्त स्थान की पूर्ति कीजिए :

(1) मोहन राकेश _____ का संपादक भी रह चुके हैं।

(हंस, जागरण, सारिका)

(2) 'आधे अधूरे' नाट्य कृति पारिवारिक _____ की गाथा है।

(विघटन, संयोजन, एकता)

(3) बचन की भाषा _____ हिन्दी थी। (पंजाबी, बिहारी, राजस्थानी)

(4) 'एक और जिन्दगी' का नायक _____ है।

(प्रकाश, आकाश, अशोक)

N-015060-G

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2023

BA00C506 : Sociology

(Sociology of Religion)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સુચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણુ સરખા છે.

૧. ધર્મના સમાજશાસ્ત્રનું કાર્યક્ષેત્ર જણાવો ૧૪
અથવા
૧. ધર્મના સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ આપી, ભારતમાં તેનો પ્રારંભ અને વિકાસ.
૨. ધર્મના કાર્યો અને વિકાર્યની સવિશેષ સમજૂતી આપો. ૧૪
અથવા
૨. ધર્મની વ્યાખ્યા આપી તેના લક્ષણો સમજાવો.
૩. મેક્સ વેબરની ધર્મ અંગેની વિચારધારા તરીકે ઘટનાશાસ્ત્રીય અર્થઘટન સમજાવો. ૧૪
અથવા
૩. દુર્ખમિનું ધર્મ અંગે કાર્યોત્ક્રવાદી અર્થઘટન સમજાવો.
૪. હિન્દુ ધર્મનો અર્થ આપી માન્યતાઓ અને આચરણો વિગતે વર્ણવો. ૧૪
અથવા
૪. ઈસ્લામ ધર્મ એટલે શું. તેના આધારસ્થંભ દર્શાવો.
૫. (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. ૦૩
૧. ૨૦ મી સદીના પૂર્વાર્ધમાં કયા સમાજશાસ્ત્રીએ ભારતમાં ધર્મ અંગેનો સૌ પ્રથમ સમાજશાસ્ત્રીય અભ્યાસ કર્યો?
(અ) કાર્લ માર્ક્સ (બ) ઈમાઈલ દુરખીમ (ક) ઓગસ્ટ કોમ્ટ (ડ) મેક્સ વેબર
૨. ઓસ્ટ્રેલિયન આદિવાસીઓના ધર્મનો અભ્યાસ કોણે કર્યો?
(અ) દુર્ખિમ (બ) આઈ.પી.દેસાઈ (ક) રેડ ક્લિફ બ્રાઉન (ડ) જી.એસ. ધુર્ષે
૩. ધર્મના લક્ષણો કયા કયા છે?
(અ) ધાર્મિક માન્યતા (બ) વિધિવિધાન (ક) કાલ્પનિક કથાઓ (ડ) ઉપરોક્ત બધા
૪. શ્રી વૈષ્ણવ સંપ્રદાયની સ્થાપના કોણે કરી?
(અ) દયાનંદ સરસ્વતી (બ) રામકૃષ્ણ પરમહંસ (ક) રામાનુજ (ડ) ભક્ત નરસિંહ મહેતા
૫. ખ્રિસ્તી ધર્મમાં ત્રિમૂર્તિ માનમાં ઈસ્ટર પછીના કયા રવિવારને દિવસે ટ્રિનિટી સન્ડે ઉજવવામાં આવે છે?
(અ) ચોથા (બ) ત્રીજા (ક) પાંચમાં (ડ) સાતમાં
૬. ગોત્રજૂથ ધ્વારા જેનો પવિત્ર વસ્તુ તરીકે સ્વીકાર થયો હોય તેને શું કહેવાય?
(અ) ગોત્ર (બ) ટોટેમ (ક) જ્ઞાતિ (ડ) ઉપરોક્ત બધા

૭. હિંદુ ધર્મનું સ્વરૂપ જણાવો?
(અ) આધિભૌતિક માન્યતાઓ (બ) ધોરણાત્મક (ક) બંને (ડ) ઉપરોક્ત માંથી કોઈ નહી

૫. (બ) આપેલ વિધાનને ખરાં /ખોટા જાણવો.

૧. ઈસ્લામ ધર્મમાં પ્રાર્થના, વ્રત ઉપવાસ, ભિક્ષા દાન, યાત્રા અને ધર્મનો ફેલાવો આ પાંચ સ્થંભ અગત્યના છે.
૨. પ્રોટેસ્ટન્ટ આચારનાં ધોરણોએ આર્થિક ક્ષેત્રે બુદ્ધિવાદને પ્રોત્સાહન આપ્યું.
૩. મેક્સ વેબર પોતાના ધર્મના સિદ્ધાંતમાં પ્રકૃતિવાદ પર ભાર મૂક્યો હતો.
૪. ધર્મ સામાજિક પરિવર્તનમાં સહાયક બને છે.
૫. ધર્મ અલૌકિક શક્તિ પ્રત્યેની શ્રદ્ધાનો નિર્દેશ કરે છે.
૬. ધર્મના ઉદ્ભવનું મૂળ જુથજીવનમાં રહેલું છે.
૭. શ્રીનિવાસે ભારતીય સાધુનો અભ્યાસ કર્યો.